

Αρείου Πάγου: 1586/1995 Τμήμα Β'

Πηγή: Επιθ.Εργ.Δικ./ Τόμος 56^{ος} (1997)/ σελ. 469

Ατύχημα από βίαιο συμβάν που επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής σε εργάτη ή υπάλληλο, θεωρείται κάθε βλάβη που είναι αποτέλεσμα βιαίας και αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικού αιτίου, το οποίο δεν θα συνέβαινε χωρίς την εργασία και την εκτέλεσή της υπό τις δεδομένες περιστάσεις εκτελέσεώς της. Κρίση ότι ο θάνατος υποπλοιάρχου από περιτονίτιδα, η οποία άρχισε εκδηλουμένη, όταν το πλοίο επί του οποίου αυτός επέβαινε είχε ήδη καταπλεύσει στον Πειραιά και προκλήθηκε κυρίως από ελλιπή ιατρική διάγνωση, στην οποία ο ίδιος, αυτοβούλως, είχε προσφύγει, αφού προηγουμένως είχε αρνηθεί την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που του προσέφερε σχετικώς η πλοιοκτήτρια εταιρεία, δεν συνιστά εργατικό ατύχημα υπό την προεκτεθείσα έννοια.

Κυριότερες διατάξεις: Ν.551/1915 άρθρα 1 (ΚΙΝΔ) άρθρ. 66 παρ.2

Πρόεδρος: κ. Ν. ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΟΣ (αντιπρόεδρος)

Εισηγητής: κ. ΕΥΑΓΓ. ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗΣ (αρεοπαγίτης)

Δικηγόρος: κ. Ελένη Μπιθαρα-Κούκη

Από τις 5622, 5623/2.4.1993, 7447 και 7448/10.4.1995 εκθέσεις της δικαστικής επιμελητρίας του Πρωτοδικείου Πειραιώς Β.Κ. - Γ., προκύπτει ότι αντίγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως και κλήση προς συζήτηση αυτής κατά την ανωτέρω αναφερομένη - μετά από ματαίωση ορισθείσα - δικάσιμο επιδόθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα στους αναιρεσιβλήτους, που δεν παρίστανται. Συνεπώς, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση παρά την απουσία τους (άρθρο 576 παρ.2 εδ. α' και γ' Κ.Πολ.Δ.).

Κατά τη σαφή έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915 "περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχημάτων εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων", όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 και ισχύει και επί ναυτικής εργασίας (άρθρο 66 παρ. β' του ΚΙΝΔ), ως ατύχημα από βίαιο συμβάν - που επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής σε εργάτη ή υπάλληλο των εργασιών ή επιχειρήσεων οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 2 του αυτού β.δ. - θεωρείται κάθε βλάβη που είναι

αποτέλεσμα βιαίας και αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικού αιτίου το οποίο δεν θα λάμβανε ύπαρξη χωρίς την εργασία και την εκτέλεσή της υπό τις δεδομένες περιστάσεις εκτελέσεώς της (Ολ. Α.Π. 1287/1986). Στην προκειμένη υπόθεση, όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη 455/1992 απόφαση, το Εφετείο Πειραιώς δέχθηκε τα ακόλουθα: Ο Α.Μ. - Α. είχε προσληφθεί από 13.10.1989, με σύμβαση ναυτικής εργασίας, ως ανθυποπλοίαρχος στο δ/ξ "D.II", πλοιοκτησίας της πρώτης αναιρεσίβλητης αλλοδαπής εταιρείας, που εκπροσωπείται στην Ελλάδα από τη δεύτερη αναιρεσίβλητη εταιρεία, εκπρόσωπος της οποίας είναι ο τρίτος αναιρεσίβλητος. Το πλοίο είχε καταπλεύσει στον Πειραιά από 30.11.1989, όπου παρέμεινε για τη διενέργεια επισκευών, όσα δε μέλη του πληρώματος δεν είχαν αποναυτολογηθεί, εργάζοντο σε αυτό, μεταξύ αυτών και ο ανωτέρω ναυτικός (σύζυγος και πατέρας των αναιρεσειουσών) που εκτελούσε χρέη υποπλοίαρχου και στην ουσία είχε τον έλεγχο του πλοίου, αφού δεν υπήρχε πλοίαρχος. Τα μέλη του πληρώματος - που είχαν τη δυνατότητα - διανυκτέρευαν στις οικίες τους σε περιοχές Αθηνών - Πειραιώς, μεταξύ αυτών και ο Α.Μ. - Α. Τις απογευματινές ώρες της Δευτέρας 11.12.1989 ο εν λόγω ναυτικός αισθάνθηκε στομαχικούς πόνους, εξαιτίας δε της αδιαθεσίας του αυτής αποσύρθηκε στην καμπίνα του, χωρίς να ειδοποιήσει κανένα μέλος του πληρώματος, ούτε το φίλο του Α' μηχανικό Κ.Δ. Δεν ζήτησε ακόμη να αποβιβασθεί αμέσως από το πλοίο για να σταλεί σε ιατρό, πράγμα που ήταν ευχερές αφού την 20.00 ώρα έφθασε στο πλοίο "λάντζα" για να παραλάβει και αποβιβάσει στην ξηρά τα μέλη του συνεργείου επισκευών. Όλα τα μέλη του πληρώματος είχαν την εντύπωση ότι ο υποπλοίαρχος είχε μεταβεί στην οικία του. Την επομένη ημέρα 12.12.1989 ο Α' μηχανικός αντελήφθη ότι ο υποπλοίαρχος ήταν ασθενής και ευρίσκετο στην καμπίνα του. Τότε γνωστοποίησε ο τελευταίος ότι τη νύκτα υπέφερε από πόνους στην κοιλιακή χώρα και εμετούς. Κλήθηκε "λάντζα" για την αποβίβαση του ασθενούς και τις μεσημβρινές ώρες της ίδια ημέρας ο ναυτικός δήλωσε στα όργανα της εκπροσώπου της πλοιοκτήτριας ότι πιθανόν είχε κολικό του νεφρού. Αρνήθηκε δε να σταλεί σε ιατρό, λέγοντας ότι θα τον συνοδεύσει η εξαδέλφη του σε δικό της ιατρό. Μετέβη στο "Τζάνειο" Νοσοκομείο, όπου έγινε διάγνωση "άλγος στο δεξιό υποχόνδριο με αντανάκλαση στη δεξιά νεφρική

χώρα, ευαισθησία στη δεξιά νεφρική χώρα, στο υποχόνδριο και στη δεξιά κοιλία" και παραπέμφθηκε σε παθολόγο.

Στα εξωτερικά ιατρεία του νοσοκομείου δεν διεπιστώθη κάτι ανησυχητικό, γι' αυτό εξήλθε και μετέβη στην οικία του. Το πρωί της επομένης 13.12.1989, εκδήλωσε την πρόθεση να επιστρέψει στο πλοίο, το μεσημέρι όμως δεν αισθανόταν καλά και αποφάσισε να μεταβεί πάλι στο νοσοκομείο, αλλά καθ' οδόν αποβίωσε. Με τη νεκροψία διαπιστώθηκε ότι ο θάνατος προήλθε από καθολική περιτονίτιδα, συνεπεία διατρήσεως έλκους του βολβού του δωδεκαδακτύλου.

Περαιτέρω, το Εφετείο δέχτηκε ότι οι πλοιοκτήτες και ο Α' μηχανικός του πλοίου δεν γνώριζαν τίποτα για την ασθένεια του υποπλοιάρχου μέχρι το μεσημέρι της 12.12.1989, χωρίς η έλλειψη της πληροφόρησής τους να συνδέεται με αδυναμία επικοινωνίας, αφού την 20.00 ώρα της 11.12.1989 ήλθε "λάντζα" στο πλοίο να παραλάβει το συνεργείο επισκευών, επί πλέον δε υπήρχε η δυνατότητα χρησιμοποίησεως του ραδιοτηλεφώνου. Μετά την εκδήλωση της ασθένειας ο ναυτικός απείχε από κάθε εργασία, το δε εδεσματολόγιό ήταν κανονικό. Ούτε αντικειμενικές συνθήκες ούτε υπαιτιότητα κανενός υπήρξαν αιτίες από τις οποίες να παρέμεινε αβοήθητος ο ναυτικός, χωρίς να του παρασχεθεί η δέουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αφού στις 12.12.1989 μετέβη μόνος του στο "Τζάνειο" Νοσοκομείο για εξετάσεις, μετά την άρνηση του να αποσταλεί σε ιατρό από την πλοιοκτήτρια. Εκεί δε οι ιατροί δεν διέγνωσαν την περιτονίτιδα (από την οποία απεβίωσε).

Με αυτές τις παραδοχές, το Εφετείο έκρινε ότι δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του θανάτου του ανωτέρω ναυτικού στις 13.12.1989 και παραλείψεως των αναιρεσιβλήτων να τον οδηγήσουν σε ιατρό στις 11.12.1989, που - σε κάθε περίπτωση - δεν αποδεικνύεται και ότι - συνεπώς - δεν πρόκειται περί εργατικού ατυχήματος. Με αυτές τις σκέψεις και κρίσεις, επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση (891/1991 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς) που είχε απορρίψει την αγωγή κατά τα αιτήματά της τα ερειδόμενα επί της εκδοχής του εργατικού ατυχήματος. Έτσι, διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του επαρκείς και μη αντιφατικές αιτιολογίες, είναι δε αβάσιμος ο δεύτερος λόγος της αναιρέσεως (από το άρθρο 559 αριθμ. 19 Κ.Πολ.Δ.) με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο. Το ότι οι μάρτυρες των αναιρεσιβλήτων παραπέμφθηκαν σε ποινικό δικαστήριο να δικασθούν για

ψευδορκία και προσβολή μνήμης νεκρού και ότι το πλοίο κατά το χρόνο της εκδήλωσης των πρώτων συμπτωμάτων της νόσου του ναυτικού ευρίσκετο σε ανοικτό αγκυροβόλιο χωρίς πλοίαρχο ή άλλο αξιωματικό καταστρώματος, είναι απλά επιχειρήματα υπέρ των απόψεων των αναιρεσειουσών (ότι πρόκειται για εργατικό ατύχημα) και δεν συνιστούν "πράγματα" υπό την έννοια του αριθμ. 8 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ.

Επομένως, ο πρώτος λόγος της αναιρέσεως κατά το μέρος που προβάλλει πλημμέλεια της εφετειακής αποφάσεως εκ του άρθρου 559 αριθμ. 8 Κ.Πολ.Δ., διότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του πράγματα (τα ως άνω επιχειρήματα) που προτάθηκαν και είχαν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, είναι अपαράδεκτος. Επίσης, αυτός ο λόγος κατά το μέρος που επικαλείται μη λήψη υπόψη της καταθέσεως του μάρτυρα ιατροδικαστή, ο οποίος εξετάστηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δηλαδή αποδεικτικού μέσου που οι αναιρεσειούσες επικαλέστηκαν και προσκόμισαν (άρθρο 559 αριθμ. 11 Κ.Πολ.Δ.), είναι αβάσιμος. Το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη απόφαση, προκειμένου να σχηματίσει τη δικανική του πεποίθηση, έλαβε υπόψη του, μεταξύ άλλων, τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και περιέχονται στα προσκομιζόμενα ταυτάριθμα (με την πρωτόδικη απόφαση) πρακτικά. Εξάλλου, καθ' ο μέρος ο λόγος αυτός της αναιρέσεως πλήττει την απόφαση του Εφετείου για την εκτίμηση πραγματικών γεγονότων, είναι απαράδεκτος (άρθρο 561 παρ.1 Κ.Πολ.Δ.)

(Απορρίπτει την αίτηση περί αναιρέσεως της 455/1992 αποφάσεως του Εφετείου Πειραιώς).